

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Виктор Иванов Йоцов,
УНСС, катедра „Финанси“ и ИИИ при БАН, секция „Макроикономика“

Върху научните трудове представени от кандидата по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8 “Икономика“ (Световно стопанство и международни икономически отношения – международни финанси и международна търговия)

1 ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНКУРСА

Конкурсът е обнародван в ДВ бр. 38 от 24.04.2020 г. Настоящото становище е изготвено съгласно заповед № 3 – РК – 221 от 17.06.2020 г. на ректора на НБУ и на основание решение на АС на НБУ 10/16.06.2020 г. За участие в конкурса след изтичане на законовия срок документи, отговарящи на изискванията на ЗРАСЗБ, е подал един кандидат – гл. ас. д-р Ирена Петрова Николова.

2 ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Ирена Николова има бакалавърска степен по икономика от Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, придобита от обучението в периода 1996-2000 г. Магистърска степен по икономика получава през 2001 г. в резултат на обучението си в НБУ в периода 2000 – 2001 г. През периода 2007 – 2012 г. Ирена Николова е докторант в НБУ където получава ОНС „доктор“ по научна специалност „Световно стопанство и международни икономически отношения“. Темата на докторска дисертация е *“Управление на валутния риск в нефинансова компания“*.

През периода 2001 – 2008 г. Ирена Николова работи в министерство на икономиката, където отговаря за отношенията с международните финансови институции (СБ, МВФ, ЕБВР, ЕИБ). Взема участие в разработването на някои от заемите на СБ за България (PAL 2, PAL 3, DPL 1, DPL 2), както и по прегледите на споразуменията с МВФ и по редовните консултации по член IV от договора на МВФ. В периода 2008 – 2009 г. Ирена Николова работи като финансов консултант „Малки и средни предприятия“ към ТБ Райфайзен, България.

От 2007 г. до настоящия момент д-р Ирена Николова е преподавател по международни финанси и международна търговия в НБУ.

3 ОЦЕНКА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ С МИНИМАЛНИТЕ НАЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ И ИЗИСКВАНИЯТА НА НБУ

Във връзка с обявения конкурс кандидатът е представил за рецензиране своите научни публикации след придобиването на ОНС „доктор“. Систематизирана информация за публикациите е показана в таблицата по-долу.

	Вид на научните публикации	Самостоятелна		В съавторство		Общо	
		броя	стр.	броя	стр.	броя	стр.
За рецензиране							
1	Монографии	1	379			1	379
2	Студии	2	70			2	70
3	Статии	7	70			7	70
4	Научни доклади	10	88			10	88
5	Учебници и учебни помагала	1	264	1	12	2	276
	Общо	21	871	1	12	22	883
Не подлежат на рецензиране							
1	Учебници и учебни помагала	1	*			1	*
2	Статии	1	9			1	9
3	Научни доклади	2	19	2	4	4	23
	Общо	4	28	2	4	6	32

* мултимедиен електронен учебник

Д-р Ирена Николова е представила за рецензиране общо 22 научни публикации, от които 1 монография, 2 учебни пособия, 9 публикации в периодични издания и научни поредици и 10 доклада публикувани в сборници от конференции. Всички представени материали са изцяло по темата на конкурса и следва да се вземат предвид при изготвяне на становището.

От приложената справка-самооценка е видно, че са спазени минималните национални изисквания и изискванията на НБУ за заемане на академичната длъжност „доцент“.

4 ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ И РЕЗУЛТАТИ

4.1 Оценка на монографичния труд

Монографичният труд представлява едно оригинално и цялостно изследване на валутния риск в икономиката. Тематиката на изследването е от т.н. вечно актуални въпроси, по които има много предходни изследвания, включително и от автора, но винаги има какво ново да се добави. Обект на изследването е валутният риск и неговите проявления в България, а предмет на изследването са ефектите от приложението на методите за управление на валутния риск и механизмите на тяхното въздействие върху икономическите субекти в страната.

Основната цел е да се изясни същността и проявленията на валутния риск, като същевременно се търсят и анализират взаимовръзките на валутния риск с другите проявления на несигурност в икономиката и се предлагат възможни решения за намаляване и ограничаване на тези рискове. С оглед постигането на така формулираната цел авторът си поставя и конкретни задачи, по-важните от които са:

- Проучване, обобщаване и систематизиране на наличните теоретични и емпирични изследвания в тази област;
- Анализ на рисковете свързани и/или произтичащи от валутния риск на отделни икономически нива и проследяване на влиянието на външната среда както върху отделните участници, така и върху изследваните рискове;

- Изучаване на конкретни проявения на валутния риск чрез анализ на валутно-курсните колебания в исторически план;
- Идентифициране на проблемните области за практическо приложение на валутния риск и формулиране на конкретни предложения за неговото ефективно управление;
- Формулиране на последователните етапи от методиката за управление на валутния риск.

Общото впечатление от рецензирания труд е положително. Авторът демонстрира добро познаване на изследваната тематика, запознал се е с многобройна и разнообразна научна литература, идеите са изложени ясно и аргументирано. Анализирана е динамиката на валутнокурсните колебания в ретроспектива. Проследена е еволюцията на европейския икономически и паричен съюз и съпътстващите го валутнокурсни колебания на водещите европейски валути. Представен е критичен анализ на общата търговска политика на ЕС в контекста на антагонистичните процеси на протекционизъм и глобализация характерни за периода след глобалната финансова криза от 2008г.

4.2 Оценка на приносите в останалите публикации

Видно както от монографичния труд, така и от останалите публикации на кандидата, научните интереси на д-р Николова са насочени най-общо към проблемите на външната търговия. Съответно, научните и практико-приложни приноси също следва да се търсят в тази посока. В тази връзка могат да се открият няколко по-важни приносни момента:

- Представяне на правната рамка в действащото законодателство по отношение на отделните форми на финансиране и финансовите механизми на международната търговия;
- Дефиниране и систематизиране на съществуващите рискове в международната търговия и отражението им върху макроикономическото развитие;
- Финансов анализ на приложението на факторингa за нуждите на малките и средни предприятия;
- Анализ на търговските потоци и външнотърговската политика и очертаване на възможностите пред експортната политика на страната в контекста на членството в ЕС;
- Анализ на иновационните модели във външната търговия и възможностите за приложението им в България;
- Очертаване на икономическите рискове през призмата на нарастващата задлъжнялост в световен мащаб.

4.3 Цитирания от други автори

В приложената справка-самооценка са изброени цитиранията на кандидата по отделните публикации. Документирани са общо 5 цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове и едно

цитиране в нереферирани списания с научно рецензиране. Кандидатът е посочил още и две цитирания на публикации, които не са представени за рецензиране.

5 УЧЕБНА И ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

5.1 *Аудиторна и извън-аудиторна заетост, работа в електронния обучителен модул „MOODLE - НБУ“, осигуряване на студентски практики и стажове, работа със студенти и дипломанти*

От приложените справки се вижда, че кандидатът изпълнява изискванията за учебна и преподавателска дейност и има осигурено натоварване с лекционни и семинарни занятия. Д-р Николова е ангажирана както в бакалавърските, така и в магистърските програми на НБУ. Видно е също така, че кандидатът има и аудиторни и извънаудиторни курсове и консултации с преподаване на чужд език в рамката на програмата „Еразъм+“. Водените курсове в редовната и дистанционната форма на обучение са обновявани регулярно. Кандидатът широко използва наличните в MOODLE интерактивни методи на обучение.

5.2 *Оценки от анкети на студентите*

Броят на аудиторните курсове оценени от студентите за периода от 2013 до 2018 г. е 34, като средната оценка е 4.65. Оценените извънаудиторни курсове са 4, а средната оценка по тях е 4.76. Висока е и оценката за удовлетвореност на студентите по съвместната програма на НБУ и Университета Шефийлд, ката за есенния семестър на учебната 2018-2019 г. оценката е 4.8.

6 АДМИНИСТРАТИВНА И ОБЩЕСТВЕНА ДЕЙНОСТ

Д-р Николова е член на Съвета на Факултета за дистанционно, електронно и продължаващо обучение в периода от 2013 – досега. Също така е член на Програмен съвет към департамент „Икономика“ в периода 2014-2017 и 2018- досега и на комисията по акредитация към Факултета за дистанционно, електронно и продължаващо обучение, 2013 - досега.

От момента на включването ѝ като преподавател, докторант и асистент в НБУ д-р Николова участва в академичната администрация. Първоначално от 2007 г. до 2012 г. като департаментен координатор по програма „Учене през целия живот/ Еразъм“ за направления 3.8 Икономика, 3.7 Администрация и управление и 3.9 Туризм, а след това и като програмен директор на МП „Международен бизнес“ (2009-2012) и МП „Управление на туризма“ РО и ДО (2012).

7 ЛИЧНИ ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ КАНДИДАТА

Познавам лично кандидата от повече от 10 г. Д-р Николова прави впечатление на добросъвестен и амбициозен изследовател. В преподавателската си дейност се отнася с внимание, уважение и отзивчивост към студентите.

8 МНЕНИЯ, ПРЕПОРЪКИ И БЕЛЕЖКИ ПО ДЕЙНОСТТА И ПОСТИЖЕНИЯТА НА КАНДИДАТА

Препоръчвам на кандидата да разшири фронта на научните си изследвания и по-често и по-смело да използва инструментите на количествения анализ, което ще ѝ позволи да достига до по-аргументирани изводи и по-точни препоръки по осъществяването на икономическата политика.

9 ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След обстойно запознаване с приложените документи и публикации по конкурса съм убеден, че кандидатът е изпълнил минималните изисквания и притежава необходимите професионални качества – както научни, така и педагогически. Предлагам на членовете на уважаемото Научно жури да избере гл. ас. д-р Ирена Петрова Николова на академичната длъжност „**доцент**” по професионално направление: 3.8 Икономика (Световно стопанство и международни икономически отношения – международни финанси и международна търговия).

12.08.2020 г.

Доц. д-р Виктор Йоцов